

mal — totodată, spațiul funcțional de desfășurare a unor interpretări de amplu și variat dinamism. În primul rînd, pentru interpretarea dată lui Mozart, a cărui existență scenică pare o goană continuă, cu sincope surprinzătoare, cu opriri speriate, ceea ce-i modifică traiectoria pe linii lungi sau scurte, frînte sau unduoase, dar nu și agitația lăuntrică. Cu deosebită virtuozitate (Victor Preiss), Mozart este înfățișat inteligent, ironic, vital, inventiv, dar în imposibilitate de a comunica, mimînd bufonada scandalosă sau politețea curtenitoare, trădat însă uneori de tonul înclădat, disprețuitor, tot mai atent cenzurat. După mișcarea sa de elan ascensional din prima parte a spectacolului — cînd balanșoarele, aflate în decor, concretizează nu numai nepăsarea frivolă a unei lumi, dar și zborul înalt, periculos, pe deasupra ei —, mișcarea îi devine convulsivă, chinată, cu căderi în ralenti și repetate ingenuncheri. O zbatere de flutur fragil, prins fără scăpare, tot mai accentuată, pînă cînd tinărul trup, ca un arc rupt, se destinde brusc, doborît de moarte —

intr-un spectacol al cărui motto metaforic este aria „Fluturaș, nu mai ai aripioare...”. Compoziția vizuală și ritmică este impecabilă, cu contraste de efect între violența gestului și a replicii și caracterul dezinvolt, aerat, jucăuș al muzicii mozartiene. De fapt, nici Mozart, nici Salieri nu sînt fericiți; pentru o clipă, cel puțin, o desperare comună îi apropie și fiecare își caută sprijin în celălalt. Singurul care înțelege valoarea lui Mozart este Salieri (Boris Rösner), figură osoasă, fără frumusețe, lunganul măcinat lăuntric, clocotind de admirație și invidie amară.

Consultînd programul teatral pe care mi-l oferea actuala stagiune pragheză, au intervenit, firește, explicabile (și subiective) opțiuni între spectacole prevăzute în aceeași seară, iar durata vizitei mele a decise în privința unora dintre ele, reluate la un interval prea mare spre a le mai putea recupera. Dar și așa, din acest drum cehoslovac, am rămas cu imaginea unei vieți teatrale efervescente, de remarcabilă calitate a componentelor ei artistice.

„Rampa”, acum 50 de ani iunie 1934

Premiile Academiei Române încununază autori și opere despre care se va vorbi și mai tirziu tratatul de estetică muzicală al lui Dimitrie Cuclîn (raportor, George Enescu), traducerea *Poemului naturii* de Lucrețiu, datarea lui A. Murărașu, și cartea de documente *Îor Crăngă*, culese și comentate de prietenul humuleșteanului, N. Țîmraș. ● *Chirăbuz-Expres* și-a numit N. Kirîțescu revista pe care Tănase o joacă „în decoruri absolut noi”. S-a impus ca interpret al genului elevul doamnei, Bulandra, Giugaru-Sandy Huși, răsfațatul spectacolului din pauză la cinematografele „de cartier” de pînă ieri. ● Mihail Sadoveanu este ales membru al Societății Autorilor Dramatici Români. Este autor a două texte

dramatice (spunem noi): *De ziua mamei* și *Zile vesele după război*, reluate mereu pe scenele din țară. ● Jean Giraudoux se grăbește anunțînd un „deces” la care ar fi vrut să asiste: „Drama modernă moare. Tragedia, despre care se crede că e învechită, e cel mai tînăr dintre genuri”. ● La Paris, se cîntă o compoziție a dirijorului Operei Române, Ionel Perlea. Începutul unei cariere internaționale... ● O nuntă în lumea scenei Elena Zamora și tenorul Viorel Chicideanu. Apreciata artistă își va aminti cu nostalgia, peste ani buni de la divorț, romantismul acestui moment! ● Yonnel, societar al Comediei Franceze, gălătean de baștină, declară ca un brav slujitor al casei lui Molière ce este: „Prefer repertoriul clasic... foarte rar am găsit în piesele moderne o profunzime de gînd și de umanitate”. ● Se afirmă impetuos colonelul-dirijor Egizio Masini. Va dirija pe stadioulul O.N.E.F. o orchestră de 700 de instrumente (dacă nu a greșit tiparul...).

În program, Wagner, Beethoven. Enescu. ● La Vârșovia, apare o antologie a nuvelei românești, prefată de N. Iorga. Nu lipsesc din sumar Ion Creangă, Mihail Sadoveanu, I. Al. Brătescu-Voinești, Emil Gîrleanu, Cezar Petrescu, Victor Eftimiu... Sîntem din ce în ce mai citiți peste hotare, în buze versiuni literare. ● La adunarea generală a Sindicatului Artiștilor, s-a ales noul președinte, Maria Filotti, cu 72 de voturi, la „bătut” pe Ion Manolescu (doar 48 de voturi). ● În librării două titluri de reținut — *Viața lui Ștefan cel Mare* de Mihail Sadoveanu și cartea de eseuri a lui G. M. Cantacuzino, *Izvoare și popasuri*. ● La Marconi, „în cartier”, tandemul Siță Alexandrescu — Tudor Mușatescu a „pritocit” un fost succes parizian pentru un sigur succes dimbovițean, *Valsul dimineții*. Misu Fotino, N. Gărdescu, Maria Wauvrina, Nora Piacentini ne amintesc că e vară, tocmai bînsă să privim „din grădina” poveștile scenei...

I. N.